Asten, 13 juli 2022

Voorzitter, leden van de raad, college, luisteraars en kijkers van Siris e.a.,

Een nieuw perspectief, maar 1 zwaluw maakt nog geen zomer…

Vorig jaar beschouwden wij de voorjaarsnota en de begroting 2022 met de werktitels respectievelijk " Samen op **naar** een nieuw perspectief " en "Samen op weg **met** een nieuw perspectief.
Vandaag kunnen we stellen dat dit nieuwe perspectief realiteit is geworden en kunnen we opnieuw verder vooruit kijken.
De gemeenteraadsverkiezingen liggen achter ons en voor ons ligt nu de 1e voorjaarsnota van dit nieuwe college. Wij zullen deze nota beschouwen in het licht van de huidige realiteit en als opmaat naar de begroting later dit jaar.

De afgelopen jaren stonden in het teken van grote tekorten en waren we gedwongen te bezuinigen en in te teren op onze algemene reserve.
We hebben pijnlijke keuzes moeten maken, waarbij onze fractie altijd consequent heeft aangegeven dat we voldoende vertrouwen in de toekomst hadden en dat wij bij het maken van keuzes altijd gesteld hebben dat we niets kapot wilden maken wat niet meer te herstellen was.
Naar het zogenaamde ravijnjaar 2026 zijn vanuit deze optiek zeker parallellen te trekken en behouden wij nog steeds dit vertrouwen. We worden hierin gesterkt door de toezegging van de minister dat in de septembercirculaire duidelijkheid wordt verschaft over de onzekerheden waarmee we op dit moment nog moeten dealen. Bij de behandeling van de begroting later dit jaar moet er dus meer bekend zijn en kunnen we hierover concreter worden.

Voorzitter, wat is dan de huidige realiteit?
Tot en met 2025 is de begroting structureel sluitend.
In tegenstelling tot de afgelopen 3 raadsperioden, hebben we er nog nooit zo rooskleurig voorgestaan. Natuurlijk wordt dit veroorzaakt door de inkomsten uit het gemeentefonds die we nu ontvangen. Daarnaast mag zeker ook gesteld

worden dat de portefeuillehouders primair goed hun winkels hebben geleid en het ingezette beleid met name in het sociaal domein begint zijn vruchten af te werpen.

Voor de fractie Samen voor Asten betekent dit nog steeds dat we op onze hoede zijn en voorzichtig maar wel gedreven door passie en ambitie Asten verder willen brengen, want er liggen ook kansen.

Wij realiseren ons goed dat we keuzes moeten maken en prioriteiten moeten stellen en dat dus niet alles tegelijk kan en moet.
Deze keuzes moeten wij maken in de wetenschap dat veel inwoners en ondernemers het moeilijk hebben omdat het leven nu eenmaal helaas fors duurder is geworden, door o.a. de stijgende energieprijzen of hen onvoldoende perspectief voor de toekomst geboden wordt.
En dit alles afgezet naar een tijd vol vele onzekerheden.
Wat is de verdere invloed van de oorlog in Oekraïne en krijgen we straks weer opnieuw een pandemie voor onze kiezen?

Voorzitter, veel onzekerheden die toch gemanaged moeten worden, ook lokaal.
Kim Putters, directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) stelde onlangs in een betoog dat gemeenten gericht moeten kiezen aan welke groepen ze prioriteit geven.
Naar onze optiek is dit momenteel iedereen de (kwetsbare) inwoners, de ondernemers, de agrariërs. Iedereen krijgt het in meer of mindere mate voor zijn kiezen en iedereen verdient dus onze aandacht.

Dan nu terug naar de voorjaarsnota.
In het licht hiervan plaatsen wij hier onze wensen en bedenkingen op een aantal hoofdlijnen;

1. In het coalitieakkoord hebben wij samen met het CDA en de VVD onze ambities voor de komende jaren beschreven. Dit hebben we bewust op hoofdlijnen gedaan, omdat we hiermee meer wendbaar zijn in een snel veranderende wereld.
2. De gemeente Asten is altijd een goede werkgever gebleken en wij zijn altijd in staat geweest om kwantitatief en kwalitatief goede ambtenaren aan ons te binden De arbeidsmarkt is echter veranderd. Ook wij merken dit momenteel. Het is cruciaal om onze inwoners goed te kunnen bedienen en ambities te verwezenlijken, dat we de kwantitatieve en kwalitatieve formatie goed op orde houden.
   Onze fractie kijkt uit naar de sterkte-zwakte analyse en het formatie-onderzoek dat gepland staat, maar we weten nu al dat er meer formatie nodig is om het minimale van onze ambities waar te maken. Wij zijn er er van overtuigd dat er meer ondersteuning nodig is en onze fractie vindt

dat hiervoor ruimte moet komen bij in de begroting.

3. Er staan nog veel PM posten opgenomen in deze voorjaarsnota. Wij worden geconfronteerd met sterke prijswijzigingen vanuit de markt door allerlei ontwikkelingen. Wij kunnen uiteraard niet in een glazen bol kijken, maar wij doen hier een suggestie richting de begroting om te bekijken of hier bedragen met een bandbreedte kunnen worden opgenomen. Dit conform het gemeenschapshuis.
4. In de afgelopen beschouwingen hebben alle fracties zich uitgesproken over een lastenvermindering voor onze inwoners als onze begroting dit zou toe laten. Ik herinner iedereen hieraan en stel voor op het moment dat we meer inzicht hebben in de financiële stand van zaken, doordat het Rijk later dit jaar meer duidelijkheid geeft over de hoogte van de algemene uitkeringen om hier met alle fracties naar te kijken. Wij hebben hierover een motie mee ingediend.
5. Er is een toenemende tendens van steeds meer taken die gemeenten moeten uitvoeren. Efficiënte samenwerking is nog meer noodzaak geworden. Samenwerking in Peelverband heeft daarbij het meeste voordeel, omdat het gemeenten betreft met een zelfde identiteit/cultuur.
6. Het is zaak om nu verstandig en evenwichtig in te steken hoe we onze komende begrotingen vorm gaan geven. Ja, er liggen bedreigingen maar aan de andere kant mag te zuinig begroten niet leiden tot een afname van inkomsten uit het gemeentefonds.
7. Wij willen een betrouwbare overheid zijn voor onze inwoners. Dit verwachten wij ook van het Rijk naar ons toe. Afspraken over het gemeentefonds dienen gerespecteerd te worden en niet eenzijdig door het Rijk te worden aangepast. Het accres is financieel vertaald in deze voorjaarsnota, maar de twee miljard die door het Rijk meer wordt uitgegeven wat tot een toename van het gemeentefonds zou leiden telt niet mee voor het accres. Aldus eenzijdig door het Rijk besloten. Het VNG heeft tevens aangegeven dat bij de herijking van het gemeentefonds onvoldoende rekening wordt gehouden met de adviezen van de Raad voor Openbaar Bestuur. Nieuwe herverdelingseffecten zijn dan ook niet uit te sluiten.

Voorzitter,
Onze fractie wil nog kort inzoemen op de verschillende programma's zoals deze vermeld staan in de Voorjaarsnota.

1. **Bestuur en veiligheid**

   Aandacht voor de hier eerder genoemde personele formatie. Wij moeten een aantrekkelijke gemeente blijven en dat vraag continue aandacht. De bedrijfsvoering kan in het geding komen.
   Aandacht voor de ICT processen, deze moeten gewaarborgd blijven

Samen voor Asten vindt dat we moeten blijven investeren in zichtbare veiligheid in onze woonwijken samen met onze inwoners. Neem hun signalen serieus.
Veiligheid en handhaving lopen hand in hand. Ons bereiken geluiden dat de formatie voor handhaving onder de maat is. Wellicht zal dit ook aan de orde komen bij het formatieonderzoek. Roepen om handhaving zonder voldoende capaciteit heeft weinig zin.

2. Sociaal domein

We zijn nu gekomen in een fase waarin er sprake is van optimale grip en beheersing van het sociale domein.
De zorgkosten worden continu gemonitord. De toenemende vergrijzing en de hiermee samenhangende toenemende zorgvraag, de invloeden van corona, stijging van de zorgkosten WMO en zorgkosten jeugd hebben de blijvende aandacht. Uitgangspunt voor de prognose is 2023 van de GR Peelgemeenten.

Het proces gemeenschapshuis komt nu in een eindfase en wordt steeds concreter.

Met de rijzende kosten hebben veel inwoners het nu moeilijk. Samen voor Asten vindt dat dit niet ten koste mag gaan van deelname aan verenigingen en sport. Laten we zeker stellen dat de initiatieven die hiervoor worden ingezet, zoals sport- en cultuurvouchers voldoende bekend en beschikbaar zijn.

3. Ruimtelijk domein

In 2023 doet de omgevingswet haar intrede. Bij de onlangs gehouden themabijeenkomst over dit onderwerp werd duidelijk dat de structurele kosten die hiermee gepaard gaan nog niet zijn opgevoerd en voorzien zijn van een PM. Wij hopen dat er bij de begrotingsbehandeling later dit jaar meer financiële duiding te geven is over deze ingrijpende operatie.
Wij ondersteunen de uitbreiding capaciteit met een nieuwe functie van planregiseur.
Hoewel we in het kader van deze voorjaarsnota nog niet veel kunnen doen wil onze fractie aangeven erg bezorgd te zijn m.b.t. de verduurzaming van de argrarische sector en de verregaande gevolgen die dit heeft voor menig argrarische ondernemer.
Het proces van de transitie van het landelijke gebied en de verduurzaming is al jaren onderweg.
Wij hebben het gevoel dat we in Asten lokaal met de transitie van het landelijke gebied en de verduurzaming, waarin geïnvesteerd wordt in een gezonde leefomgeving samen met de ondernemers, goed op weg waren.

Wat nu anders is geworden is de snelheid waarmee dit nu moet gaan gebeuren. De nieuwe stikstofdoelen en het daaraan verbonden tijdspad dat is aangekondigd geeft veel zorgen en veel spanning en biedt geen of onvoldoende perspectief.
Het gebrek aan toekomstperspectief veroorzaakt door nieuwe opgelegde versnelde doelen gooit onze werkwijze danig overhoop.
Waar we nu nog kansen grepen als deze zich voordeden bij individuele bedrijven waarbij op een natuurlijke wijze een overgang in de bedrijfsvoering kon worden gerealiseerd, is er nu sprake van een geforceerde versnelling.
Onze fractie roept het college in de persoon van de verantwoordelijke wethouder om actief contact te zoeken met het Provinciale bestuur hierover en onze ervaringen vanuit Asten te delen.

In de begroting van 2019 was een voorbereidingskrediet van € 25.000 opgenomen voor de voorbereidingskosten voor een groengebied evenemententerrein. Dit was voor ons mede aanleiding om op 6 november 2018 een amendement in te dienen, voor het uitwerken van een plan tot opwaardering van de groene long in ons centrum, het Burgemeester Ploegmakerspark. Het amendement werd door de hele raad gesteund. Nu er in 2023 een plan wordt uitgewerkt, kunnen in dit jaar ook de PM-posten voor 2024 t/m 2026 worden ingevuld.

Iedereen wil een bruisend en aantrekkelijk centrum en wat ons betreft hoort hier een autovrije Markt bij.
Wij willen in de komende begroting graag terug zien dat er meer wordt geïnvesteerd in meer groen op de Markt en het Koningsplein.

Dan het bouwen van voldoende huizen. We zetten hier wat onze fractie betreft pro actief op in. Om de verhitte woningmarkt te kunnen bedienen moeten wij al onze kennis en kunde inzetten. We moeten duidelijke en slimme keuzes maken op het gebied van duurzaamheid en diversiteit. We moeten niet bang zijn om te investeren in b.v. voldoende bouwgrond.

4. Economie en financiën

Met betrekking tot dit programma heeft onze fractie al voldoende opmerkingen gemaakt en herhalen wij deze niet.
Onze fractie wil wel stil staan bij het Innovatiehuis “De Peel”
Bij de behandeling van de voorjaarsnota 2022 was het nog niet duidelijk of de budgetten hiervoor nog verder werden opgenomen. Dat is nu wel het geval.

Vorig jaar heeft onze fractie aangegeven niet onder de indruk te zijn van datgene wat zij leveren. Dat is nog steeds het geval en hier staat een behoorlijk bedrag voor begroot van 130.000 euro vanaf 2024.
Het komt bij onze fractie nog steeds over dat er gezocht wordt naar projecten om het beschikbare geld te besteden en wij hebben eerder al een keer opgemerkt dat er overlappende onderwerpen zijn met regionale ontwikkelingen zoals met het onderwijs, de arbeidsmarkt en de zorg.
De opgaven op het gebied van de energietransitie, klimaatbestendig en transitie landelijk gebied vragen om innovatieve oplossingen. Juist op dat gebied (het woord zegt het al) kan het innovatiehuis een belangrijke rol spelen.
Samen voor Asten vindt dat deze organisatie te weinig ambitie en resultaten heeft laten zien op dat gebied. Wij vernemen graag het college standpunt.
Ook heeft onze fractie twijfels of het innovatiehuis voldoende actief is m.b.t. het werven van sponsors en subsidiegelden. We vernemen graag het college standpunt hierover. Wij komen bij de behandeling van de begroting hierop terug.

Voorzitter, afsluitend,
Het lijkt er op dat er financieel betere tijden aanbreken.
Maar we moeten ons ook realiseren, dat we het geld wat we in het verleden zelf hebben moeten bijplussen nooit gecompenseerd wordt en dat geld hebben wij niet kunnen inzetten voor onze gemeenschap.
Er er zijn nog vele onzekerheden en hopelijk kunnen deze voor een belangrijk gedeelte bij de behandeling van de begroting later dit jaar worden weggenomen.
Ondanks die ene zwaluw gaan we toch met veel vertrouwen de zomer in.

Tot zover onze beschouwing in de eerste termijn

Fractie samen voor Asten

Maarten van den Boomen
Antoon Driessen
Rene van Dijk
Tiny van den Eijnden
Joep van Kemenade
Marieke van Oosterhout
Twan van Teeffelen
Math Vankan
Remco Wever